

gala

EN OPRØRSBØLGE RAMTE MELLEMØSTEN

Tidsskrift for
International Solidaritet
Nr. 69 - Forår 2011

GAIA 69 - Forår 2011

INDHOLDSFORTEGNELSE

03 Dit drømmeblad?

04 En oprørsbølge ramte Mellemøsten

10 Oprør i Nordafrika og Mellemøsten

12 Internetrepression og informationsaktivisme i de nordafrikanske opstande

15 Oprøret i Egypten: Fra revolutionær situation til revolution?

18 Det store samfund: De syge og de unge betaler

23 Anmeldelse: Formidling af samfundsudvikling

24 Kvinder i international politik - Når kvinder sikrer freden

30 Nekrolog over Biskop Samuel Ruíz Han lyttede mere end han talte

Forside: Plakat af Nick Bygon, www.flickr.com/photos/nickbygon/ under Creative Commons

did

GAIA udgives fire gange årligt af Internationalt Forum (IF). IF er en ungdomsorganisation, der siden 1970 har været aktiv i oplysningsarbejde om fortrinsvis den 3. Verden, indsamlingsarbejde til folkelige organisationer og frihedsbevægelser, protestkampagner mod krænkelse af menneskerettigheder samt udsending af unge til arbejde i folkelige organisationer i den 3. Verden. Geografisk er arbejdet koncentreret om Latinamerika, Mellemøsten, Sydøstasien, EU og Baskerlandet.

Redaktion:
Anne Rehder, Esben Frost,
Maiken Guttorm, Kirstine
Mose, Lars Gaardsøe, Tobias
Frost og Maria Capion.
Artiklernes indhold udtrykker ikke nødvendigvis redaktionens holdning.

Oplag: 1200
Tryk: Eks-Skolens Trykkeri
ApS.
ISSN: 0908-2492

Internationalt Forum
Griffenfeldsgade 41
2200 København N
Tlf: 35 37 18 89

gaiaredaktionen@internationaltforum.dk
www.internationaltforum.dk

Medlemsskab af IF inkl.
GAIA-abonnement: 100 kr.
pr. år. Særskilt Abonnement:
200 kr pr. år

DIT DRØMMEBLAD?

Hvordan ser dit drømme GAIA ud? Hvad er fokus? Skal der være flere reportager, anmeldelser eller interviews? Flere billeder og illustrationer? Er analyserne langhårede eller letfordøjelige? Er der et specielt tema? Eller er det noget helt nyt, der skal til, for at gøre det GAIA du sidder med i hånden, endnu bedre?

I redaktionen vil vi hele tiden gerne udvikle GAIA, så artikler og analyser bliver mere spændende, vedkommende, debatskabende og oplysende. Vi ønsker at GAIA er et blad med tyngde, kvalitet, seriøsitet og relevans. Et blad man vender tilbage til for at hente viden og debatter, som er svære at finde andre steder. Derfor fokuserer redaktionen lige nu på at udvikle GAIA's indhold og form og lancering af nyt layout. I denne proces har vi brug for din hjælp.

Det første nummer af GAIA udkom for snart 20 år siden, og næste blad er GAIA nummer 70. Skiftende redaktioner har gennem tiden skrevet, redigeret og layoutet det blad, som udgør International Forums medlemsblad og som formidler organisationens arbejde. Men GAIA har også altid været andet og mere end det. GAIA formidler og debatterer

de diskussioner og kampe, der foregår både internationalt og nationalt – globalt og lokalt. GAIA henvender sig til alle med interesse for sociale konflikter i et internationalt perspektiv, geopolitiske analyser og solidaritetsarbejde.

For at få inputs til arbejdet med at gøre GAIA endnu bedre, sender vi stafetten videre til dig og alle andre læsere. Vi har lavet et online spørgeskema, som vi håber så mange læsere som muligt vil svare på. Det tager kun 5 minutter, og så trækker vi lod blandt besvarelserne om en flaske Cuba Rom!

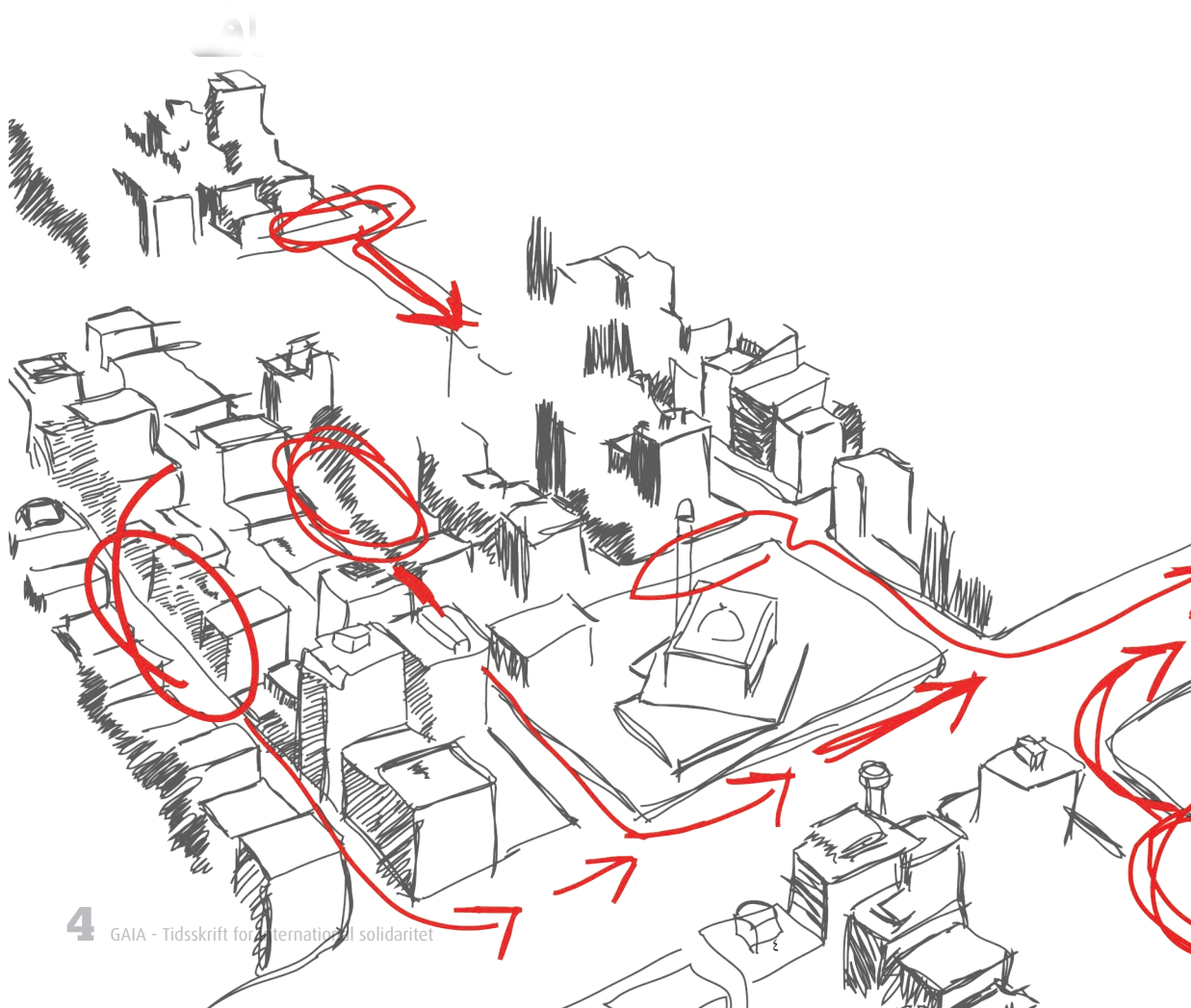
På forhånd tak for jeres hjælp!

/Redaktionen

Deltag i undersøgelsen på
internationaltforum.dk

EN OPRØRS RAMTE ME

SBØLGE LLEMØSTEN

Oprørene har ikke kun fjernet Tunesiens og Egyptens statsoverhoveder fra magten, men også demonteret en række myter om Mellemøsten, f.eks. myten om befolkningernes manglende vilje til demokrati og myten om klassekampens død. Analyse af oprørene i Egypten og Tunesien.

Internationalt Forums Mellemøstgruppe

Bouazizi tændte gnisten

Gnisten som satte gang i oprørene var den unge tuneser Mohammad Bouazizi. Han var studerende, men måtte arbejde for at forsørge familien. Han solgte frugt og grønt, men havde ikke råd til at købe licens til sin forretning. Da

han gang på gang blev ydmyget af myndighederne, satte han den 17. december ild til sig selv.

Tusindvis af unge gik de følgende dage i demonstration overalt i Tunesien, og fagforeninger, kvindegrupper, advokat- og menneskerettighedskomiteer fulgte med. Efter få dages oprør var den forhadte og korrupte præsident Ben Ali smidt på porten.

Bouazizi blev oprørernes martyr. Millionvis af unge i Mellemøsten kunne identificere sig med ham. Og snart var oprør i gang i nabolandene

سويت شيرت أو سويتر (أبو زعبوط). فهو يساعد
على إبعاد غازات القنابل المسيلة للدموع عن
وجهك.

غطاء حلة. يمكن إستخدامها
كدرع ضد ضربات الأمن المركزي
بالعصا أو الرصاص المطاطي.

Egypten, Algeriet, Libyen, Jordan, Yemen og Bahrain.

Mange har brugt betegnelsen 'den arabiske revolution' og talt om en domino-effekt, der alene tilskrives det faktum, at der er tale om arabisk lande.

De arabiske lande har mange ting til fælles: sprog, geografiske grænser, en fælles koloni-historie, antikoloniale kampe mod fransk og britisk kolonialisme og despotiske regimer. I perioder har en stærk arabisk nationalisme kaldet panarabisme, hvis ideologiske mål er et forenet Storarabien, også været et fælles træk. Der er ingen tvivl om at disse faktorer har medvirket til, at oprørerne så hurtigt bredte sig. Men de arabiske lande er ikke ens, og forskellige udfald kan forventes af de forskellige landes oprør. De arabiske befolkninger lever i en internationaliseret verden, hvor de er underlagt kapitalens herredømme, på linje med ikke-arabiske lande. Derfor kan man ikke udelukke at oprørerne vil sprede sig til resten af Mellemøsten og til hele verden.

Vreden og kampen er ikke ny

Egypten, Tunesien og de (fleste) andre arabiske lande fik op gennem 1990'erne påtvunget den neoliberale politik af USA og EU. Det var den USA-styrede internationale valutafond IMF, der i 1991 lagde grunden til dagens fattigdom i Egypten, hvor man gennemtvang en række strukturaltilpasningsprogrammer som resulterede i privatisering af offentlige virksomheder, fyring af arbejderne og hævelse af fødevarerpriserne. Det vurderes, at 40% af Egyptens befolkning lever under fattigdomsgrænsen. Egypten er igen ved at blive et såkaldt 2% samfund, som det var under Kong Farouk (regerede fra 1936-1952). Her ejede 2% af landets befolkning 98% af landets værdier.

Den voksende fattigdom og overklassens tilraning af USA-dollar og privatiserings-milliarder har bidraget kraftigt til at udløse oprørerne. Men også USA's krig mod Irak og Israels massakrer i Gaza har spillet en rolle for politiseringen af (især) de unge og har fremprovokeret stærke anti-vestlige holdninger.

جوانتيات محارة. تساعد على حماية يداك من
حرارة القنابل المسيلة للدموع

Illustrationer fra folderen "How to protest Intelligently", uddelt i Cairo under demonstrationerne mod regimet.

نظارة واقية (يمكن
شراؤها من أي محل
حدايد وبويات)

كوفية لحماية فمك
ورئتك من الغازات
المسيلة للدموع

وردة. كي نعمل اللي
علينا ونبدأ بتجمهر في
منتهى السلمية.

دوكو رش. علشان لو
حدث ضرب من قبل
السلطات، نرش الدوكو
على زجاج الخوز والمدرعات
لحجب رؤيتهم وشل
حركتهم

I Egypten er fagforeningerne underlagt statskontrol, alligevel er der stor tradition for arbejdskampe. Præsident Nasser sørgede i 1950'erne for at lægge fagforeningerne ind under statens kontrol. I Egypten har der de sidste tre år fundet omkring 3.000 demonstrationer og strejker sted, vendt mod korruption, undertrykkelse og dårlige lønninger. I 2008 gennemførte arbejderklassen omfattende strejker i byen Mahalla som udvikledes til en regulær opstand mod regimet. Mahalla ligger i Nildeltaet og er centrum for den største koncentration af arbejdere i Mellemøsten. Opstanden i 2008 resulterede i oprettelse af de eneste to uafhængige fagforeninger i mere end 40 år. Der er bolig-skatteopkrævernes og sundhedsarbejdernes fagforening, der tilsammen har omkring 70.000 medlemmer. Til strejkebevægelsen knyttede sig en række folkelige organisationer, der siden har arbejdet for at udvide fokus fra det økonomiske lokale niveau til nationalt politisk niveau.

En af disse bevægelser var "6. april bevægelsen" som i 2008 opfordrede til civil ulydighed, og som den 25. januar i år stod bag indkaldelsen til "vredens dag". Denne bevægelse kom til at spille en hovedrolle i forhold til organiseringen af demonstrationerne på Tahrir-pladsen i Cairo.

Sekulære unge, og ikke islamister, stod bag oprørene

Fra USA's og EU's side har man søgt at skabe indtryk af at i Mellemøsten findes kun to alternativer: sekulært despoti og islamisk styre. Det er gjort for at legitimere støtten til de arabiske diktaturer. I starten blev oprørerne derfor fremstillet som islamister. Men det stod hurtigt

حذاء مريح للجري
والحركة السريعة

klart, at det store flertal af demonstranter var sekulære, veluddannede unge der har mere tilfælles med unge i resten af verden end med konservative muslimer.

Det var de unge fra "6. april bevægelsen" og "We are All Khaled Said" (se faktaboks) der startede demonstrationerne. Men meget snart inddrog brede dele af befolkningen, herunder arbejderbevægelsen, små kommunist- og socialistpartier, liberalistiske partier, islamistiske organisationer og kvindegrupper.

Der er ingen tvivl om, at det var de egyptiske arbejderes hurtige involvering i oprøret, der var med til at vælte Mubarak. Olieindustrien, transportsektoren, tekstil og turistindustrien strejkede både før og efter Mubaraks afgang. Hvis disse strejker havde udviklet sig til langvarige generalstrejker, var hele regimets eksistens blevet udfordret. I tæt samarbejde mellem USA og det egyptiske militær blev det besluttet at køre en fredelig linje fra militærets side og indkapsle oprøret i stedet for at risikere fortsat radikaliserings. Det er forklaringen på det egyptiske militærs relativt "civiliserede" optræden under demonstrationerne. Resultatet blev, at det egyptiske militær som kom til at lede overgangsfasen frem mod valg og reformer i efteråret.

Men militæret er en utroværdig allieret. Mi-

litærets ledelse har ingen interesse i at indføre demokrati og fjerne korruptionen. Militæret har siden Sadat-perioden spillet en økonomisk hovedrolle i landet. Militæret ejer jord, industrivirksomheder og boligkomplekser og har skattefordele, gratis lægehjælp og privatklubber og militæret er en tæt samarbejdspartner med USA, der forsyner egyptisk militær med milliarder af dollars hvert år og leverer våben og militærtræning.

Kampen er kun lige begyndt

Man kan slå fast at der ikke var tale om en arbejderstrejke med en leninistisk avantgarde, som i klassiske revolutioner. Socialismen var endnu ikke på dagsordenen. Kravene handlede om social retfærdighed og borgerlige politiske rettigheder - ytrings-, organisations- og forsamlingsfrihed. Det er sandsynligt at fremtiden vil gøre det klart for dele af bevægelsen at dens krav ikke kan opfyldes inden for det nuværende samfunds rammer. At antikapitalistisk og antiimperialistisk kamp vil være den nødvendige udfordring.

Det er naturligvis en sejr at massebevægelserne tvang Zine Al Abidine Ben Ali og Hosni Mubarak fra magten. Men det er endnu ikke lykkedes at sætte regimerne fra magten. De

løse netværk af unge, som udgjorde spydspidsen i massebevægelserne, er nu i gang med at danne en række organisationer. Det er afgørende i hvilket omfang det lykkes at fastholde mobiliseringen, i hvilket omfang arbejderklassen får indflydelse på kampen, hvilken rolle islamisterne i Det Muslimske Broderskab kommer til at spille, og hvordan ungdomsbevægelsen organiserer sig politisk.

Faktaboks: De unges bevægelser

6. april bevægelsen: Blev dannet i forbindelse med Mahalla-strejken 2008 og ledes af Ahmad Maher og Ahmed Saleh

We are all Khaled Said: blev dannet af Wael Ghonin i protest mod at den unge egypter Khaled Said blev banket ihjel af to politibetjente. Khaled Said havde lagt en video ud på youtube hvor de to betjente delte et narkobytte mellem sig. Derfor slog de ham ihjel.

KVINDERNE I FRONT PÅ TAHRIR-PLADSEN

Kvinderne var en aktiv del af oprørene i både Tunesien og Egypten. I Tunesien har der i årtier været tradition for at kvinderne organiserer sig og deltager synligt i samfundsdebatten. I Egypten er det første gang kvinderne har været så synligt og aktivt til stede i en oprørsbevægelse. De var forrest i kampen mod Mubarak, de fungerede som sikkerhedsvagter, læger og som en del af de mange folkekomiteer, der under demonstrationerne stod for oprydning, sikkerhed, mediekontakt og planlægning. Der var tale om kvinder fra alle samfundslag: bondekvinder, intellektuelle, rige og fattige, husmødre fra middelklassen og karrierekvinder - kvinder med og uden tørklæder, højreorienterede og venstreorienterede.

Det er en myte at alle arabiske kvinder er hjemmegående, uvidende og ufri. I Egypten er mange kvinder lønarbejdere - de fleste med dårlige jobs som rengøringshjælp, gadesælgere eller jobs inden for fødevarer, tekstil eller sundhed. Kvindebevægelsen i Egypten er ikke ny. Huda Shaarawi, der i starten af 1900-tallet brød ud af sit ægteskab og tog sløret af, grundlagde i 1923 Den Egyptiske Kvindeunion. Hun var Egyptens første kendte feminist og blev forbillede for mange egyptiske kvinder.

— Læs mere på: www.autonominfoservice.net

Bud på tre muligheder for den fremtidige udvikling i Egypten og Tunesien:

Folkemagtens strategi: Mobiliseringen fortsætter, arbejderne, studenterne og kvinderne styrker de folkelige organisationer, der gennemføres landsomfattende strejker og aktioner, det gamle statsapparat brydes ned, og en demokratisk folkemagt bygges op.

Den islamiske strategi: Islamiske bevægelser vinder frem med støtte i de fattige ude på landet og dele af det gamle statsbureaukrati. Det Muslimske Broderskab er den stærkeste islamiske bevægelse i Egypten og har ingen planer om at udfordre regimet eller kapitalismen. Broderskabet har tidligere under præsident Sadat støttet regimet i kampen mod den venstreorienterede opposition.

Imperialismens strategi: Den gamle kompradorklasse (= borgerskabet i 3. verdenslande, som samarbejder underdanigt med imperialismen) pynter på facaden, udskifter "de onde" fra det gamle regime, appellerer til de unge og småborgerskabet som er vrede over nepotismen og korruptionen. Det gamle regime bliver videreført i en 'moderniseret' udgave, og der indføres reformer der ikke truer regimets relationer til den vestlige imperialisme.

Kilder

E. Holemast: Ørkenvinden kan tage mange retninger, Bladet Kommunistisk Politik, februar 2011

Hicham Safieddine: Jetfly over Tahrir-pladsen, Solidaritet nr. 1, februar 2011

Socialist Project: Egypt and Tunisia Revolts, www.socialistproject.ca/inthenews/hottopics.php?t=6.30

OPRØR I NORDAFRIKA OG MELLEMOØSTEN

Den 17. december satte den tunesiske grønthandler Mohammed Bouazizi ild til sig selv, og antændte dermed et oprør, der længe havde ulmet i Nordafrika og Mellemøsten - fra Marokko i vest til Oman i øst. GAIA bringer her en oversigt over en række af oprørene.

Egypten

Hosni Mubarak
Ved magten fra 1981 til 2011

80,5 mio.

Startede d. 25. januar. Efter to uger med demonstrationer og kampe i hovedstaden, trådte Hosni Mubarak tilbage d. 11. februar.

Marokko

Kong Mohammed VI
Ved magten siden 1999

31,6 mio.

Der har været relativt roligt i Marokko, med spredte demonstrationer mod styret med krav om reformer og indførelse af en ny forfatning.

Tunesien

Zine El Abidine Ben Ali
Ved magten fra 1987 til 2011

10,6 mio.

Det første land i regionen hvor protesterne startede den 17. december. Den 14. januar flygtede Zine el Abidine Ben Ali til Saudi Arabien.

Algeriet

Abdelaziz Bouteflika
Ved magten siden 2009

34,2 mio.

Demonstrationerne startede d. 29. december. 14. februar lovede Abdelaziz Bouteflika at ophæve en 19 år lang undtagelsestilstand.

Libyen

Moammar Gaddafi
Ved magten siden 1969

6,5 mio.

Uroen begyndte 16. februar. Siden da har situationen udviklet sig til borgerkrigs-lignende tilstande. En FN-ledet operation mod Gaddafi er netop blevet indledt med et flyveforbud.

6,4 mio.

Jordan

Kong Abdullah II
Ved magten siden 1999, men familien ved magten siden 1946

14. januar begyndte protesterne. 1. februar fyrede Abdullah regeringen og udpegede ny premierminister, og den 10. februar indsatte han ny regering.

26,7 mio.

Irak

Nouri al-Maliki
Ved magten siden 2006

Startede 16. februar. Den 27. februar gav al-Maliki regeringen 100 dage til at imødekomme demonstranternes krav, ligesom han meddelte at han ikke genopstiller.

0,8 mio.

Bahrain

Kong Hamad ibn Isa Al Khalifah
Ved magten siden 2002

Startede d. 14. februar. Kongen opfordrede først til at indlede en "national dialog", for at imødekomme demonstranternes krav, men situationen er eskaleret voldsomt.

25,7 mio.

Saudi Arabien

Kong Fahd bin Abdul Aziz
Ved magten siden 2005, men familien har styret landet siden 1932

Den saudiske kongefamilie har holdt landet i et jerngreb siden de først protester begyndte, og har forbudt demonstrationer i hele landet.

23,5 mio.

Yemen

Ali Abdullah Saleh
Ved magten siden 1978

Allerede i starten af januar var der spredte protester i Yemen, et af de fattigste lande i regionen. Siden midten af marts er situationen eskaleret voldsomt.

2,6 mio.

Oman

Qaboos bin Said Al Bu Saidi
Ved magten siden 1970

Der har været demonstrationer med krav om reformer og mod det siddende regime, siden slutningen af februar.

INTERNETREPRESSION OG INFORMATIONSAKTIVISME I DE NORDAFRIKANSKE OPSTANDE

Troels Møller

Revolutionerne i Tunesien og Egypten er udråbt til at være startet på Facebook. Selv om man ikke direkte kan give internettet æren for revolutionerne, er der ingen tvivl om, at den store generation af unge i disse lande, der er vokset op med computere og internet, har spillet en stor rolle i opstandene.

Men hvad sker der så, når regimerne forsøger at kontrollere internettet og andre informationsteknologier, som et led i bekæmpelsen af oprøret? Det viste sig hurtigt, at der opstår alliancer mellem aktivister fra forskellige lande som forener to mål. Det første er målet om, at befolkningerne i de oprørsramte lande skal kunne forsamles frit online, ytre sig på nettet,

og kommunikere med hinanden for at planlægge demonstrationer og lignende. Det andet mål er, at sikre muligheden for denne kommunikation, ved, med alle tænkelige midler, at opretholde og skabe nye digitale infrastrukturer, der gør den mulig, selv om magthaverne forsøger at bekæmpe det.

Her følger nogle udpluk af denne "krig på information". Gennem disse, og andre metoder lykkedes det at bevare en strøm af information til omverden om, hvad der skete i eksempelvis Egypten. Hændelserne i Tunesien og Egypten viser, hvor sårbart internettet stadig er. Det er vigtigt at kæmpe for et frit, åbent, decentralt internet uden censur og overvågning - i alle lande - også i Danmark.

Skjold mod myndighedernes snagen

I Tunesien, som er en af de mest internetcensurerende stater i verden, installerede myndighederne små programstykker i Facebook, Gmail, Yahoo og andre websites, som opsnappede tunesiske internetbrugeres brugernavne og passwords. Myndighederne loggede ind, slettede facebookgrupper, overvågede e-mails og endda slettede hele blogs og mailkonti. Flere bloggere blev også anholdt. Men på internettet dukkede hurtigt Firefox-scripts op, skrevet af informationsaktivister, som gjorde de tunesiske internetbrugere immune over for myndighedernes opspionage af login-oplysninger.

Digitale sit-down-aktioner

På internettet samledes tusindvis af brugere sig i sympati med tuneserne og gennemførte koordinerede overbelastningsangreb mod de tunesiske myndigheders websites, så de blev gjort ubrugelige i længere perioder. Disse overbelastningsangreb, eller DDoS-angreb, kræver ikke stor teknisk viden at deltage i, men opnår større gennemslagskraft jo flere der deltager. Man kan se det som en slags digital sit-down-aktion.

På internettet via fastnet-telefoner

I Egypten tog Mubarak-regimet endnu mere drastiske midler i brug, og lukkede simpelthen for internettet. Mindst 88% af de egyptiske internetforbindelser var afbrudt - blandt undtagelserne var den egyptiske fondsbørs. Der blev også lukket for

mobltelefonssamtaler og sms-beskeder. Som reaktion på denne lukning, den første af sin slags i historien, begyndte aktivister at finde gamle teknologier frem fra gemmerne. Flere udenlandske internetudbydere åbnede for, at egyptere gratis kunne koble sig på nettet ved ringe op på en fastnettelefonlinje og dermed gå på internettet med gammeldags modemer.

Fax et tweet eller send en mail via radioen

Andre internetaktivister begyndte at google efter egyptiske telefaxisnumre, og bombarderede alle egyptiske faxmaskiner de kunne finde med beskeder om, hvilke telefonnumre man kunne bruge til at ringe op til de fornævnte modemforbindelser. De tilbød også at videresende alt det, der blev faxet retur, til Twitter eller specifikke email-adresser, hvis egypterne ønskede det. Der blev endda oprettet amatørradiostationer, der ligeledes viderefremmede budskaber fra egyptiske radioamatører, ud på internettet.

Sharing is caring

Der har også været forlydender om, at ejere af nogle af de internetforbindelser, der ikke var blevet lukket, spontant fjernede kodeordene til deres trådløse netværk, og dermed gav andre muligheden for at koble sig op. Også kommercielle spillere som Google var hurtige, og oprettede en service, hvor egyptere og andre kunne ringe op til en telefonsvarermaskine, der automatisk konverterede beskeden til en lydfil og lagde den ud på internettet.

OPRØRET I EGYPTEN:

FRA REVOLUTIONÆR SITUATION TIL REVOLUTION?

Det er opløftende at følge det folkelige oprør i Egypten og i den arabiske verden i øvrigt. Endelig en stærk social bevægelse i Mellemøsten, der ikke har religiøs dagsorden. Det er, som så ofte før i historien, "gadens parlament" der er den demokratiske kraft i samfundet - og statsmagten, som står for volden. I januar alene, er op mod 300 blevet dræbt og 500 såret i Egypten. Situationen i landet er revolutionær, men spørgsmålet er om det bliver til en revolution.

Torkil Lauesen

Hvad er en revolutionær situation?

Befolkningen i Egypten har levet i fattigdom og affundet sig med undertrykkelse i årtier, så hvad er det pludselig, der får folk til at gå på gaden og risikere deres liv? Hvad er det for objektive årsager i samfundet og subjektive årsager i folks hoveder, der åbner et "historisk vindue" for radikal forandring?

Halvdelen af de 80 millioner egyptere lever for under to dollar om dagen. Med de stigende fødevarerpriser er disse mennesker kommet under yderligere pres. Egyptens unge har ingen udsigt til arbejde. Der er derfor objektive årsager til ønsket om forandring. Men det er ikke tilstrækkeligt. I så fald ville der konstant være opstande i den fattige del af verden.

For at en revolutionær situation skal blive til en revolution er det ikke nok, at folk ikke længere vil leve på "den gamle måde". Det er også nødvendigt, at dem, der har den økonomiske, politiske og militære magt er ude af stand til at regere på "den gamle måde". Og endelig skal der være et realistisk, konkret håb om en anden måde at leve på.

Befolkningen siger stop

Tilslutningen til demonstrationerne, og den store vrede og stædighed, viser en vilje til forandring blandt det egyptiske folk.

Egyptens befolkning er ung. Store generationer af unge er vokset op efter Gamal Nasser og hans officerer i 1952 styrtede kong Faruk og frigjorde Egypten fra kolonialismen. Datidens arabiske nationalisme bredte sig hastigt over hele Mellemøsten med en vision om at skabe en arabisk nation fra Marokko til Irak. Denne pan-arabisme gav de, ofte autoritære, regimer en folkelig støtte i kraft af, at de havde befriet landet fra udenlandsk dominans og stillet en stor fremtid i sigte. Men tiden er gået og den arabiske nationalisme er falmet. Millioner af unge ser ikke lederne som symbol på national selvstændighed og en glørværdig fremtid, men som forhindring for social retfærdighed, demokrati og fornyelse. Fattigdom og undertrykkelse er ikke længere noget, man skal affinde sig med. Det er forhold der skal gøres op med.

Militæret kontrollerer økonomien

Mubarak er fortid. Men det er ikke ensbetydende med, at hæren og den økonomiske elite ikke kan fortsætte. Mubaraks afgang kan være et "bondeoffer" - et første skridt i en modernisering, der sætter den herskende klasse i stand til at beholde magten.

En militærjunta har overtaget magten fra Mubarak, men under overfladen er ingenting ændret. Egypten har haft militærstyre siden

Nassers kup i 1952. Dengang var Nassers officerer unge og idealistiske, mens nutidens officerer udgør et sat og privilegeret lag. Det skønnes at militæret kontrollerer mellem 33 og 45% af Egyptens økonomi. De beskæftiger sig med cement-, bygnings- og olieindustrien. De handler med vand og olivenolie. De ejer store landområder og hoteller i Sharm el-Sheik.

Tiden vil vise, om den egyptiske hær kan være formidler af en proces mod en ny forfatning og demokratiske valg – for ikke at tale om en mere gennemgribende forandring af det egyptiske samfund. En proces der vil amputere militærets egen magt og privilegier.

Liberalt demokrati og social forandring

En diktators afgang, og etableringen af et liberalt, parlamentarisk demokrati med militærets hjælp, vil ikke være ensbetydende med store sociale forandringer i et land som Egypten. Store dele af den økonomiske og sociale magtstruktur kan være uforandret, og det vil manifestere sig i det nye parlamentariske demokrati.

I 1989 fjernede et folkeligt oprør på Filippinerne diktatoren Ferdinand Marcos og der blev etableret parlamentarisk demokrati. Nu, mere end 20 år efter, er det de samme tyve familier, der sidder på den økonomiske magt og ejer jorden i landet. Kløften mellem rig og fattig på Filippinerne er den samme som dengang.

Der er mange eksempler på at folkelige oprørs- og befrielseskampe har skabt revolutionære situationer – men derfra og til radikal forandring af de sociale forhold er der langt.

Radikale sociale forandringer er vanskelige at gennemføre i et liberalt parlamentarisk demokrati, i Den tredje Verden, da de eksisterende økonomiske og politiske kræfter er i stand til at bruge systemet til at konsolidere sin magt.

Moderniseringen og liberaliseringen som følge af diktatorens fald, vil ofte kun betyde omrokeringer i den herskende klasse, og måske friere forhold for middelklassen. Men for de 40 millioner, der kun har 10-20 kr. om dagen, vil meget lidt være forandret. Hvis den revolutionære situation skal føres videre må opstanden på Tahrir-pladsen tages med ud i virksomhederne, ud i landsbyerne, i den offentlige forvaltning, i skolerne og i familien. Det kræver en helt anden grad og form for organisering.

Erfaringer fra Iran og Ukraine

Man kan se revolutionen i Iran som et skrækkende eksempel for Egypten: En bred folkelig bevægelse, hvor venstrefløjen spillede en væsentlig rolle, væltede Shah'en af Iran. Men kun de religiøse havde en organisation, der var forgrenet ud i de mindste landsbyer og en plan for hvad de ville. Langsomt, men sikkert, slagtede Ayatollah Khomeinis folk, de mennesker som havde været deres allierede i kampen mod regimet. Det resulterede i det præstestyre, som regerer i dag.

Derfor må de egyptiske oprørere ikke blot spørge sig selv "hvordan kommer vi af med undertrykkerne"? De må også gøre sig klart hvad der skal ske dagen efter.

Et andet scenarie er oprøret i Ukraine. Her smed et folkeligt oprør de korrupte ledere ud

i 2004, men stemte de samme ledere tilbage i 2010, fordi oprørerne ikke var i stand til at organisere sig og formulere en anden politik. Man kunne kun fremkalde "den revolutionære situation", ikke en revolution.

Oprørerne i Egypten kræver frihed, værdighed, respekt, arbejde og velfærd. Men hvordan vil bevægelsen organisere sig? Hvordan vil den udforme demokratiet? Hvordan vil den organisere økonomien og løse de sociale udfordringer Egypten står over for? Hvordan vil den forholde sig til omverdenen i et særdeles konfliktfyldt område?

Nytænkning er nødvendigt

Imperialisme, fattigdom og undertrykkelse i Mellemøsten har skabt revolutionære bevægelser de sidste mange år.

Der var antikoloniale og nationale oprør i 1950'erne i hele den arabiske verden, med drømmen om den panarabiske nation. Den strandende i høj grad på, at alle de nationale ledere ville være lederen af hele den pan-arabiske revolution.

I 1960'erne og 70'erne var det de venstreorienterede bevægelser, der formulerede visionerne for radikal forandring i Mellemøsten. Deres manglende succes og endelig Sovjetunionens sammenbrud betød, at de arabiske folk mistede troen på socialismen som en tiltrækkende styreform og som en mulig løsning på deres sociale problemer.

Fra slutningen af 1970'erne, med præstestyrrets sejr i Iran, har det været de religiøst inspirerede bevægelser, der har appelleret til folkets

utilfredshed i regionen, med Hamas, Hezbollah og Det Muslimske Broderskab som eksempler.

Ingen af alle disse strømninger har imidlertid kunnet løse de sociale og politiske udfordringer som Mellemøsten er præget af. Man kan håbe, at den nye bølge af sociale bevægelser, er et tegn på, at det religiøse spor er ved at brænde ud.

Hvis den revolutionære situation, der tegner sig i flere lande i regionen, skal udvikle sig til en revolution, er der brug for politisk nytænkning og organisering. Muligheden for at det kan ske er tilstede. Oprørsbevægelserne i Tunesien, Egypten, Libyen, Yemen og Bahrain kan brede sig. Det ulmer i Jordan og Syrien, og oprøret kan nå Saudi Arabien, Kuwait, Dubai og Emiraterne. Processen kan blive lang, blodig og kaotisk, og konsekvenserne i resten af verden kan blive store. Ikke bare på grund af olien og dermed økonomien, men også politisk. Magtbalancen i Mellemøsten kan skifte og oprøret kan inspirere lignende bevægelser i resten af verden, ikke mindst Kina.

Konsekvenserne heraf ligger uden for rammerne af denne artikel. Torkil Lauesen har beskæftiget sig med problemstillingen i artikelserien "Befrielseskampens problemer" her i bladet og senest i artiklen "Fra nationalt til globalt demokrati" i Kontradox på modkraft.dk

Den ene brutale spareplan efter den anden, har rullet hen over briterne. Nu mobiliserer de til kæmpedemonstrationer hen over foråret. Spareplanerne ramte i første omgang de universitetsstuderende, dernæst stod sundhedssystemet for skud. Og senest er markedskræfterne sluppet løs på hele den offentlige sektor.

Maiken Guttorm

DET STORE SAMFUND: DE SYGE OG DE UNGE BETALER

Den engelske premierminister David Cameron har lært af mesteren selv: Tony Blair. Han vidste om nogen hvordan man kunne eliminere sin politiske modstander ved at overtage dennes budskaber, eller i hvert fald formen. Reelt er der tale om en så voldsom spareplan, at økonomer advarer imod at Storbritannien kan risikere at gå helt i stå, i stedet for at komme væk fra krisen. Så måske er det ikke så mærkeligt at Cameron har haft behov for at udvikle et luftigt koncept

med den helt rigtige klang af solidaritet og fællesskab for at få briterne til at lege med. De fleste har efterhånden fundet ud af at Premierministeren har et projekt, der hedder Big Society, men langt færre er i stand til at sige præcis hvad det går ud på.

Jo mere Cameron udtrykker sin 'passion' for Big Society, jo mere deler offentligheden sig skarpt i den gruppe der ser Big Society som én stor joke, og i en anden som oplever joken på

egen krop, mest i form af fyringer og de voldsomme reformer af finansieringen af universiteterne og sundhedssystemet.

Markedsuniversitetet

Alle de større byer var fyldt med vrede studerende da Parlamentet den 9. december stemte den lov igennem, der gør det muligt at hæve undervisningsafgiften markant. Allerede op til afstemningen havde der været store protester, især i London. Siden protesterne tog fart i november, har vrede studerende over 30 gange besat universiteter.

Med den nye plan, finansieres universiteterne med 40% statsstøtte og 60% egenbetaling.

Forholdet har hidtil været omvendt. Koalitionsregeringens forslag hæver reelt de studerendes egenbetaling til mere end 50.000 kroner om året. Beløbet kan dog nå helt op på 77.000 kroner hvis universiteterne forpligter sig til at tage en større andel af studerende der er bogligt stærke men økonomisk knap så velstillede.

Når reformen træder i kraft i 2012, vil den blive finansieret via en tilbagebetalingsklausul, som først træder i kraft når den studerende efter endt studie er kommet i arbejde og har fået en årsindtægt på 181.000 kroner, som er middelindkomsten, eller derover.

Regeringens forsøg på at mildne de studerende ved at udtale, at få universiteter bør ikke kræve maksimum-taksten, lader da heller ikke

til at have nogen særlig effekt. Labour indførte i 1998 afgiften og satte den efterfølgende kun op. Indenfor relativt kort tid var de fleste universiteter røget helt op til loftet af afgiften. Tager man i betragtning at statsstøtten til universiteterne nu bliver væsentlig mindre, er det svært at forestille sig at det samme ikke vil ske igen.

Men den mest fremtrædende grund til at de studerende bliver de økonomiske tabere i universiteternes konkurrence er, at udbuddet af potentielle studerende er så højt, at universiteterne slet ikke vil komme til at konkurrere på studieprisen. I 2010 blev 25% af alle ansøgere til universiteterne ikke optaget.

Cambridge professor Stefan Collini noterer sig et paradigmeskift i forholdet mellem de studerende, samfundet og universiteterne: "I virkeligheden, er det Browne (Red. Browne Kommissionen hvis anbefalinger blev fremlagt i efteråret 2010.) foreslår at vi ikke længere skal tænke på uddannelse som et offentligt gode, der udtrykkes gennem uddannet dømmekraft og delvist betales af staten (...) men i stedet som et mildt reguleret marked hvor forbrugernes krav – her de studerendes valg – afgør hvad serviceleverandørerne (her universiteterne) udbyder."

Med argumentet om at det er muligt men ikke nødvendigt at sætte prisen op, åbner regeringen desuden en mulighed for i fremtiden at skruer endnu mere ned for statsstøtten. Undervisningsminister David Willets advarer nu om, at hvis universiteterne hæver prisen til maksimum-grænsen, vil regeringen se sig nødsaget til at reducere den statslige støtte.

Generalsekretæren for Lektorernes Fagforening, Sally Hunt, forklarer at "universiteterne på den ene side får at vide at de ikke kan få lov til at indkræve den sum penge, der skal dække de midler der er blevet fjernet af regeringen, og på den anden side, at de skal udbyde bedre vilkår for de studerende fordi de nu betaler højere afgifter".

Ifølge en rapport fra Institute for Fiscal Studies vil universiteterne være nødt til at kræve mindst 60.000 kroner pr. studerende pr. år for at udligne de tabte indtægter i statsstøtte. Det er over den grænse undervisningsministeren insisterer på kun må overskrides i specielle tilfælde.

I regeringens bestræbelser på at skære ned på udgifterne, kan de dog risikere at have overset en meget væsentlig faktor. Når den nye generation af udlækkede bachelorer og kan-

didater bliver så dybt gældsramte som loven åbner for, vil det være meget svært for dem at foretage investeringer eller noget så almindeligt som at købe et hus og afdrage på lånet samtidig. Derudover vil ledigheden for nyuddannede vokse i takt med, at den generelle ledighed stiger kraftigt. Det betyder sandsynligvis, at mange nyuddannede kommer til at kigge langt efter jobs, og dermed ikke afdrager på lånene. Bliver dette scenarium tilstrækkeligt omfattende bryder regeringens finansieringsplan sammen, da lånene ikke bliver indfriet og universiteterne og i sidste ende staten ikke får pengene tilbage.

Fra sygehuse til privatklinikker

Det højt skattede National Health Service (NHS) står overfor den største omstrukturering i mange år. Da valgkampen så småt var kommet i gang i august 2009, forsikrede David Cameron ellers at han ikke agtede at indføre forringelser på netop dette område.

Derfor var det en brat opvågnen for briterne, da Cameron i januar 2011 introducerede det nye lovforslag i parlamentet. Det er planen, at der samlet set skal spares 175 milliarder kroner over de næste par år.

Mange flere opgaver skal i fremtiden varetages af den private læge i stedet for på sygehuse. Den private læge skal planlægge behandlingsforløb sammen med patienten, anbefale behandlingsmuligheder og -steder, og koordinere den samlede behandlingsplan for patienten.

Hverken læger eller sygeplejersker er venligt stemt over for at NHS skal skilles ad. Undersøgelser foretaget blandt privatpraktiserende læger viser at næsten to tredjedele er imod reformen og at færre end 25% forudser at det vil føre til forbedringer for patienterne. Brancheorganisationen British Medical Association, har indkaldt til ekstraordinært møde i marts for at drøfte medlemmernes utilfreds-

hed. Der er sågar rygter om strejke, hvilket er højst usædvanligt blandt læger.

I øjeblikket træder disse bekymringer dog i baggrunden. I stedet er fokus på de konkrete følger af nedskæringerne. Det fremgår af flere uafhængige analyser, at over 50.000 vil miste deres job som følge af reformen af sundhedssektoren.

Frihedens potentiale

Da De Konservative overtog regeringsmagten i 2010, lå der uden tvivl en hvis forventning om at traditionelle konservative dyder såsom mindre offentlig sektor og mindre skat ville blive prioriteret. David Cameron lover nu at "afmontere den store stat og sætte det 'store samfund' i dets sted". Det gjorde han på et pressemøde den 21. februar da han introducerede en plan for at sende stort set alle offentlige tjenester i udbud. Dog ikke sikkerhedstjenester og domstolstjenester, der som de eneste to udtrykkeligt blev undtaget.

Samtidig er det som om den aktivistiske og folkelige deltagelse er ved at vende tilbage til det britiske politiske græsrodslandskab. Cameron siger, at han ønsker at frigøre statens lange fingre fra serviceydelser, og hans retorik om frihed kan ad omveje være med til at styrke venstrefløjen betragteligt. I takt med at Camerons brug af begrebet frihed mest trækker på økonomisk frihed eller frihed til de velstående, går det op for briterne hvor lidt frie størstedelen af dem i virkeligheden bliver under Big Society Britain.

Udvalgte kilder:

Stefan Collini i London Review of Books
ResearchResearch.com
The Guardian
The Independent
Gponline.com

ANTIFASHOPPEN.DK

antifascistisk
propaganda &
merchandise

Tilmeld dit kontingent til betalingsservice

BETALINGSSERVICE

Hvis du tilmelder dit kontingent til betalingsservice, bliver det automatisk betalt næste år, og det sparer IF for tid og penge. Du modtager netop nu et indbetalingskort på kontingentet. På indbetalingskortet står der tre numre som du skal bruge når du tilmelder dig til betalingsservice:

- PBSnr.: 01219367
- Debitorgruppenr.: 1
- Medlemsnr.: står på labelen på bagsiden af GAIA

Når du betaler indbetalingskortet, kan du samtidig tilmelde kontingentet til betalingsservice, enten via netbank eller ved at ringe til eller gå ned i din bank. Du kan også tilmelde dig betalingsservice her:

www.internationaltforum.dk/
Tilmeld-dig-Betalingsservice

Husk at betale dit kontingent senest 14. april. Det koster kun 100 kr. for et helt år.

FORMIDLING AF SAMFUNDSUDVIKLING

To nye farvestrålende bøger fortæller om de seneste årtiers udviklinger herhjemme og i Latinamerika. GAIA bringer her en kort anmeldelse af begge bøger.

Morten Ranum

I "Det nye Latinamerika" giver Niels Boel og Finn Rasmussen deres version af, hvordan dagens gymnasieelever bør forstå kontinentet. Den almene læser må lede efter det nye ved Latinamerika, som varsles i titlen. Bogens udformning er ganske givet bestemt af kravene til undervisning i samfundsfag i gymnasiet.

Først midtvejs i bogen finder man det, som man leder efter: det nye i Latinamerika, - et Latinamerika med en større uafhængighed af USA. USA har kastet sig blindt ind i kampen mod terror, hvilket har givet Latinamerika en kærkommen mulighed for at skabe nye demokratier.

Forfatterne udtrykker en bekymring for kontinentets fremtid, fordi de oplever demokratierne som skrøbelige. Den demokratiske udvikling er ingen sikring imod autoritære tilbagefald, selvom de ikke opfatter det som en generel risiko. Medierne bliver fremhævet som et problem, fordi ejerforholdene mange steder knytter sig til de tidligere diktaturer.

Peter Nielsen gør i "Velstandssamfundet" status over sin forskning. Det foregår i et ligefremt, omend kompakt sprog. Den er pakket ind, som var den en reklame for et supermarked – en genial detalje, fordi en af bogens væsentlige pointer er, at det danske samfund i stigende grad domineres af reklame og forbrug.

Velstandssamfundet er et ambitiøst og grundigt forsøg på at forstå den nyeste udvikling af vestlig kapitalisme. Titlen etablerer fra starten et interessant spil mellem velfærd og velstand, som holder læseren nysgerrig og vågen.

Peter Nielsen viser sig som en modig intellektuel, når der i bogen sidste halvdel tages livtag med Baudrillard og andre postmoderne tænkere. De har ellers altid været betragtet som marxismens fjender, men her inddrages de side om side med ikonerne Michael Hardt, Antonio Negri og Naomi Klein. Det medfører en spændende teoretisk analyse.

Begge bøger er skrevet fra et venstreorienteret perspektiv, men de forfalder aldrig til ortodokst drømmeri. Derimod bevarer de stor nøgternhed og befriende åbenhed overfor at forstå de udviklinger, de har sat sig for at beskrive.

Niels Boel & Finn Rasmussen

Det nye Latinamerika

Forlaget Columbus.

Peter Nielsen

Velstandssamfundet

Forlaget Frydenlund

KVINDER I INTERNATIONAL POLITIK - NÅR KVINDER SIKRER FREDEN

I internationale konflikter portrætteres kvinder ofte som magtesløse ofre i en mandsdomineret verden, men 125 indiske kvinder på fredsbevarende mission i Liberia spiller en helt anden rolle.

Anne-Katrine Schmidt Hansen

International politik er en mandeverden. Tænk blot på de officielle gruppebilleder af regeringscheferne i EU, hvor Angela Merkel som den eneste kvinde gør en ensom figur. Det gælder også den samfundsvidenskabelige disciplin, der forsker i international politik, der også hovedsageligt udgøres af mandlige forskere og teoretikere. Det har fået en kvindelig forsker til at bekendtgøre, at der er noget ved international politik både som disciplin og område, der gør det særligt ugæstfrit og utiltrækkende for kvinder¹.

International politik er ikke kønsneutral

Konsekvensen har været, at køn aldrig er blevet taget i betragtning som en væsentlig faktor i International Politik. Men international politik er ikke kønsneutral. Igennem det sidste århundrede har krigsførsel ændret sig dramatisk – ikke mindst i fordelingen af døde og sårede. I første verdenskrig var 80-90% af de krigsrelaterede dødsfald at finde i de væbnede styrker. I dag er et konservativt bud, at op mod 75%

af alle krigsrelaterede dødsfald rammer civile nonkombattanter. Civile tab er ikke længere en utilsigtet følgeskade af krigsførsel. I nutidens assymetriske væbnede konflikter er de civile simpelthen målet, og når det er tilfældet, er det oftest kvinder. FN's flygtningehøjkommissariat rapporterede således i 1993, at 80% af de internationale flygtninge er kvinder og børn. Dertil kommer den udbredte brug af systematiske krigsvoldtægter, tvangsgraviditeter og sexslaveri som bevidste strategiske våben til at ydmyge fjenden. Det er anslået at mellem 20.000 og 50.000 bosniske kvinder og unge piger blev voldtaget i borgerkrigene i eks-Jugoslavien – mange i serbiske voldtægtslejre.

Kvinder er ikke kun ofre

Den feminismeforskning, der har fundet sted i International Politik de seneste 20 år, har gjort opmærksom på relevansen af et kønsperspektiv i international politik og på kvinder som marginaliserede ofre for international politik. Det er imidlertid meget ensidigt kun at fremstille kvinder som ofre og aldrig som kapable

agenter på den internationale politiske scene. Konsekvensen har været, at feminismeforskningen i International Politik har stået i stampe i sin kritik af den "patriarkalske stat" og har været skæmmet af en essentialistisk underliggende idé om, at mænd er aggressive og krigerske, mens kvinder er fredelige og medfølelse (hvad enten det så er på grund af biologi eller socialisering).

Fordi kvinder ofte er de første ofre i borgerkrige og etniske udrensninger, kan og bør de også have en central rolle i løsningen og forebyggelsen af dem. Det handler om at se på, hvordan kvinder kan påvirke international politik i stedet for kun at fokusere på, hvordan international politik påvirker kvinder.

Militærtræning modarbejder fredsbevarende operationer

FN's fredsbevarende missioner efter den kolde krigs ophør har ændret fokus fra kun at skulle opretholde våbenstilstande og stabilisere sikkerhedssituationen til også at yde humanitær nødhjælp, overvåge menneskerettigheder og

opbygge institutioner, f.eks. uddanne politistyrker og overvåge valg.

I modsætning til konventionel krigsførsel handler fredsbevarende operationer ikke om at kæmpe og vinde – tværtimod, her er vold ensbetydende med nederlag. Men fordi fredsbevarende aktiviteter indeholder en militær komponent, er de blevet udført af militæret, og derfor altovervejende af mænd. Som historiker Gerard DeGroot udtaler, er der dog ikke mange konventionelt trænedede mandlige soldater der kombinerer egenskaberne af soldat og socialarbejder, hvilket er nødvendigt for fredsbevarende aktiviteter i dag².

I de fleste militærer fremhæver træningen stereotypiske maskuline karakteristika, og rekrutten bliver opfordret til at udvikle styrke og aggression og skille sig af med eventuelle stereotype feminine egenskaber som sensitivitet og medfølelse. Kvindehad kan i den forbindelse bruges som et nyttigt instrument til at fremelske hårdtslående opfattelser af maskulinitet i den militære træning. Kontrasten til fredsbevarende operationer er slående, da disse skal forsøge at holde aggressioner i skak og

føre til forsoning mellem de stridende parter. Resultatet er, at FN's fredsbevarende operationer har været skæmmet af aggressiv adfærd og endda overgreb på civile, hvilket forværrer en i forvejen spændt og usikker situation.

"Man was born to war, woman to breed warriors; all the rest is non-sense"

Ifølge forskeren Jean Bethke Elshtain har vi i den vestlige verden (omend man kunne indvende, at vi ikke har monopol herpå) arvet en tradition, der antager et åndsslægtskab mellem på den ene side kvinder og fred og på den anden side mænd og krig³. Mænd og kvinder anses for at have komplementære behov og for at udvise kønsspecifikke dyder, som især kommer til udtryk i krigstid. Mænd udlægges som voldelige, enten ivrigt og uundgåeligt, eller modvilligt og tragisk; kvinder som fredelige og skrøbelige væsener.

Denne nedarvede forestilling om kønnene ses i nutidige argumenter mod kvinder i militæret. Gængse argumenter lyder, at kvinder kan ikke slås, de mangler den fornødne styrke

både fysisk og mentalt, de får menstruation og PMS, de bliver gravide, de er emotionelle og irrationelle etc. etc.

Den israelske militærhistoriker Martin van Creveld er blandt dem, der har været stærkest imod kvindelige soldater og politibetjente. Han fastholder, at der er ét område, som kvinder aldrig kan få adgang til, og som ikke er påvirket af den teknologiske, økonomiske, sociale og kulturelle udvikling: vold. Det er fordi, der intet er som vold til at straffe svaghed⁴. Kvinder er simpelthen hverken fysisk, mentalt eller emotionelt egnede til at være hverken soldater eller politibetjente. Idéen om, at kvinder bedst håndteres af kvindelige betjente, affærdiges som blot et produkt af moderne feminisme. Han begræder også det tab af status, som indlemmelsen af kvindelige soldater angiveligt har påført de militære institutioner.

Men er kvinder virkelig så ringe soldater og politibetjente? En flok kvindelige indiske FN-politibetjente i Liberia, synes at bevise det modsatte.

” Fordi kvinder ofte er de første ofre i borgerkrige og etniske udrensninger, kan og bør de også have en central rolle i løsningen og forebyggelsen af dem. Det handler om at se på, hvordan kvinder kan påvirke international politik i stedet for kun at fokusere på, hvordan international politik påvirker kvinder.

Kvindelige politibetjente i Liberia

Liberia oplevede to blodige borgerkrige mellem 1989 og 2003, der udsprang af etniske spændinger og politiske magtkampe. De var nogle af Afrikas blodigste konflikter og krævede mere end 250.000 liv samt fordrev 1 million mennesker til flygtningelejre ud af en befolkning på 3,5 millioner. Ligesom i borgerkrigene i Rwanda og Uganda blev voldtægt og seksuelle overgreb brugt som strategiske våben i stort omfang, og fortsætter med at plage kvinder og piger også efter konflikternes ophør.

I 2003 besluttede FN's sikkerhedsråd at indlede en storstilet, flerdimensionel fredsbevarende mission i Liberia (UNMIL). Som en del af FN-missionen i Liberia er der siden 2007 hvert år ankommet en ny deling kvindelige politibetjente fra Indien bestående af 125 politibetjente. De er afsted et år ad gangen, og mange af dem er mødre med børn og familie i Indien. De er bedre udrustet end almindelige politibetjente og fungerer som en slags mellemting mellem almindelige politibetjente og regulære soldater. Det er meningen, at de har fast base i Liberias hovedstad Monrovia, men kan indsættes over alt i landet, hvis det skulle blive nødvendigt.

Færre seksuelle overgreb begået af FN-mandskab

Fredsbevarende styrker har i flere tilfælde været ansvarlige for voldtægt og seksuelle overgreb på kvinder og unge piger såvel som en eksponentiel stigning i prostitution, sex-slaveri samt pådragelse og overførsel af HIV/AIDS. Embedsmænd i FN og udenforstående

observatører hævder, at der har været tilfælde af overgreb i stort set samtlige FN-missioner til dato. Liberia er ingen undtagelse. BBC har afsløret systematiske seksuelle overgreb, bl.a. blev fødevarer til flygtninge givet i bytte for sex. En spørgeskemaundersøgelse konkluderede ligeledes i 2006, at omkring 22% klagede over, at de fredsbevarende soldater havde voldtaget kvinder og børn og havde tilskyndet til prostitution. Det siger selvfølgelig sig selv, at fredsbevarende soldater, der begår overgreb på den lokale befolkning ikke er foreneligt med en mission, hvis formål er at lægge et fundament for fred og sikkerhed. Studier har imidlertid vist, at tilstedeværelsen af kvindelige soldater har en positiv indvirkning på deres mandlige kolleger og på værtsbefolkningen. De kan hjælpe til med at skabe tillid til de fredsbevarende styrker, dæmpe frygt, normalisere tilstedeværelsen af tropper samt forbedre de fredsbevarende soldaters omdømme og således medvirke til at facilitere fredsprocessen. Tilstedeværelsen af kvindelige soldater kan ligefrem forøge status og omdømme snarere end det modsatte. Dertil kommer, at kvindelige fredsbevarende soldater ofte er bedre til at arbejde med kvinder og børn, der har været udsat for voldtægt og seksuelle overgreb af mandlige soldater og politibetjente.

Ifølge Lea Angela Biason, gender affairs associate i DPKO (FN's afdeling for fredsbevarende operationer), har den første udelukkende kvindelige indiske politistyrke i Liberia gjort en væsentlig forskel for de mange kvinder, der har været ofre for seksuelle forbrydelser under borgerkrigene. Hun påpeger også, at tilstedeværelsen af kvinder i uniform tilsyne-

” Den indiske kvindelige politistyrke i Liberia har været i stand til at sikre lov og orden og håndtere voldelige uroligheder mindst lige så effektivt som deres mandlige kolleger. De har reduceret antallet af væbnede røverier med op til 65%.

ladende tilskyndede liberianske kvinder til i højere grad af rapportere tilfælde af seksuelle overgreb⁵. Som FN's general-sekretær Ban Ki-Moon udtaler, kan man, når man får ofrene til at føle sig trygge nok til at retsforfølge deres gerningsmænd, endelig begynde at bekæmpe den kultur af straffrihed, der har hersket alt for længe. I tråd hermed påpeger Gerard DeGroot, at når kvindelige soldater er tilstede, er mænd mere tilbøjelige til at opføre sig ordentligt. Efter udstationeringen af den kvindelige politistyrke i 2007 i Liberia er (tilfældene af) seksuelle overgreb da også faldet drastisk⁶.

Sikring af ro og orden

Studier har vist, at kvindelige politibetjente i visse situationer kan være mere effektive end mandlige på grund af antagelsen om, at kvinder er mere fredeligt indstillede end mænd. Derfor bliver kvinderne ikke i samme omfang set som en trussel. Mænd reagerer altså anderledes i konfrontationer med kvindelige betjente, som ofte vil have en beroligende effekt på en aggressiv mand, mens en mandlig betjent kan virke udfordrende. I FN-regi er man også bevidst om fordelene ved at have flere kvindelige betjente, idet de ikke i samme omfang baserer deres arbejde på anvendelsen af eller truslen om fysisk magt, og derfor bedre er i stand til at etablere samarbejde og tillid. Dertil kommer en erkendelse af, at godt politiarbejde handler mindre om at kontrollere en situation med fysisk magt end om at forebygge og afdramatisere voldelige episoder gennem mellemmenneskelig kommunikation.

Den indiske kvindelige politistyrke i Liberia

har været i stand til at sikre lov og orden og håndtere voldelige uroligheder mindst lige så effektivt som deres mandlige kolleger. De har reduceret antallet af væbnede røverier med op mod 65%. På grund af deres afdæmpede facon bliver de også ofte placeret i frontlinjen i optøjer for at berolige ophidsede folkemængder.

Liberia - et positivt eksempel

Forskere har observeret, at en kritisk masse af kvinder i FN's fredsbevarende operationer, typisk omkring 30%, har været i stand til at mobilisere lokale kvinder ved at fungere som positive rollemodeller og være et godt eksempel. Det kommer til udtryk i disse tidligere så krigsplagede lande ved at flere kvinder stemmer og stiller op til valg, at forfatninger revideres for at stadfæste og opretholde kvinders rettigheder og for at eliminere diskriminerende lovgivning, og kvinder bliver i stigende omfang repræsenteret i politiet embedsmandsapparatet. Sådan en positiv effekt kan i høj grad også genfindes i de kvindelige FN-politibetjentes indvirkning på lokale liberianske kvinder og piger. Efter deres ankomst steg antallet af liberianske kvinder der søgte ind i politiet med 300%. Kvinder udgør nu 15% af den liberianske politistyrke og tallet stiger støt.

Den indiske politistyrke har også engageret sig i lokalsamfundet. De har "adopteret" en skole og et børnehjem, og hver sommer organiserer de en sommerlejr, hvor liberianske piger får lektioner i både selvforsvar, førstehjælp og bollywood-danse. Antallet af piger, der bliver indskrevet i skole er også steget markant siden politikvindernes ankomst i et land,

hvor kun få piger ellers afslutter grundskolen. Den kvindelige politistyrke tilvejebringer også gratis lægehjælp og rent drikkevand.

Der er brug for flere kvinder i det fredsbevarende arbejde

Eksemplet med de indiske politikvinder viser at der er gode grunde til at få flere kvinder ind i fredsbevarende operationer – på grund af det fredsbevarende arbejdes særegne natur, som adskiller sig markant fra konventionel krigsførelse. Men også fordi mange kvinder i de borgerkrigsplagede lande har nogle specifikke behov i kraft af de seksuelle overgreb mange er blevet udsat for, som ikke varetages bedst af mandlige soldater. Tværtimod kan tilstedeværelsen af mandlige soldater være med til yderligere at traumatisere en i forvejen traumatiseret befolkningsgruppe. Martin van Crevelds udsagn om, at kvinders kroppe gør dem uegnede som soldater og politibetjente, synes således stadig mere irrelevante i en verden, hvor militæret – i det mindste i den udviklede del af verden – nu næsten udelukkende anvendes til humanitære interventioner og fredsbevarende operationer.

Kvindes deltagelse er derfor ikke kun vigtigt ud fra et etisk, men også et praktisk synspunkt. Deres positive egenskaber er ikke til at komme uden om, når freden skal sikres.

Anne-Katrine Schmidt Hansen har skrevet speciale om kvinder i international politik på Institut for Statskundskab, Århus Universitet

1. Tickner, J. Ann (1988): "Hans Morgenthau's Principles of Political Realism – A Feminist Reformulation," *Millennium – Journal of International Studies*, Vol. 17, s. 430
2. DeGroot, Gerard. J (2001): "A Few Good Women: Gender Stereotypes, the Military and Peacekeeping" in Louise Olsson and Torunn L. Tryggstad (eds.) *Women and International Peacekeeping*, London: Frank Cass, s. 33
3. Elshtain, Jean Bethke (1987): *Women and War*, New York: Basic Books, Inc, s. 4
4. van Creveld, Martin (2000a): "A Woman's Place: Reflections on the Origins of Violence", *Social Research*, Vol. 67, No. 3, s. 831
5. <http://www.irinnews.org/Report.aspx?ReportId=89194>
6. <http://www.opendemocracy.net/print/48772>

NEKROLOG OVER BISKOP SAMUEL RUÍZ HAN LYTTEDE MERE END HAN TALTE

*Gudrun Gadegaard og Esben Frost,
Internationalt Forums Mexicogruppe*

I en landsby i marts 2008 fremviste en af de mest aktive af zapatisterne stolt landsbyens uafhængige skole, køkkenhave og kooperative butik som eksempler på zapatisternes forsøg på at skabe en alternativ samfundsmodel fra neden. På hans veranda om aftenen fortalte han videre: Han havde været politisk aktiv hele sit voksne liv og kunne fortælle om dengang i 1970'erne hvor bønderne fra hele området tog ind til Palenque, den nærmeste større by, for at demonstrere med fredelige midler. "Det virkede ikke, og til sidst indså vi nødvendigheden af danne en væbnet organisation: EZLN."

"Vi har altid været imod regeringen her. Vi har altid kæmpet for jord og autonomi, også før vi gik ind i EZLN."

Han fortalte om hvor vigtig kirken var for folk i landsbyen, og hvilken betydning Samuel Ruíz havde haft: Han blev udpeget til at indlemme så mange lokale som muligt i den katolske tro, men denne biskop var anderledes. Han udførte ikke sit embede ved bare at sidde i domkirken i San Cristóbal de Las Casas. Han tog ud til landsbyerne for at lære bøndernes virkelighed, deres traditioner og ikke mindst deres sprog. Han blev kendt som "Tatic" som på det lokale indianske sprog betyder fader.

"Don Samuel, vores Tatic, kom her flere gange og vi havde mange gode lange snakke," sagde den gamle zapatist med stolthed i stemmen, "han ville have at vi skulle fortælle ham om vores liv, om landsbyen og om de problemer der var. Han lyttede mere end han talte."

Samuel Ruíz var biskop i Chiapas i en menneskealder, fra 1959 til 1999. Allerede i 1970'erne spillede han en afgørende rolle i mobiliseringen af de indianske bønder i højlandet i Chiapas da han deltog i organiseringen af El Primer Congreso Indígena – Den Første Indianske Kongres. Det var en svær balancegang: han skulle på den ene side sørge for at

beholde sit embede som biskop i en kirke, der også rummer ekstremt højreorienterede interesser, og på den anden side praktisere den befrielsesteologi som han troede på. Som optakt til kongressen gjorde han noget listigt: Han valgte at stille kirkens lokaler og andre faciliteter til rådighed for de indianske landsbyer, og erklære offentligt, at kirken ikke ville blande sig i det politiske indhold. På den måde tilfredsstillede han højrefløjen, der var imod at kirken

tog et standpunkt. Men den konservative del af kirken havde ikke fingeren på pulsen hvad angik stemningen i landsbyerne. Det havde Samuel Ruíz, fordi han havde besøgt dem og ladet dem fortælle ham om deres tanker. Han vidste, at noget stort var i gære og at indholdet på kongressen ville blive politisk sprængfarligt.

Efter oprøret i 1994 blev Samuel Ruíz valgt som fredsmægler mellem EZLN og regeringen. Dette faldt den konservative del af kirken for brystet. Der blev indledt

en voldsom smædekampagne mod "den røde biskop", men det lod ikke til at påvirke ham.

Da paramilitære i 1997 slog 45 bønder ihjel i landsbyen Acteal, var det Samuel Ruíz som forestod mindegudstjenesten. Han blev nomineret til Nobels Fredspris for sit arbejde for fred i Chiapas og for sit sociale engagement i anerkendelsen af de indianske rettigheder.

Da en ny biskop trådte til i 1999 betragtede mange stadig Tatic Samuel Ruíz som deres egentlige biskop – dette gælder specielt for de laveste i samfundet. Og det vil hans død ikke ændre på.

Samuel Ruíz sov ind i Mexico City den 24. januar 2011 efter længere tids sygdom. Han blev 86 år gammel.

” Da paramilitære i 1997 slog 45 bønder ihjel i landsbyen Acteal, var det Samuel Ruíz som forestod mindegudstjenesten. Han blev nomineret til Nobels Fredspris for sit arbejde for fred i Chiapas og for sit sociale engagement i anerkendelsen af de indianske rettigheder.

Afsender:
Internationalt Forum
Griffenfeldsgade 41
2200 København N

PP DANMARK

Returneres ved varig adresseændring

